

Herinrichting Maneswaard Opheusden

Natuurontwikkeling door
kleiwinning en verondieping

Juli 2020

Herinrichting van de Maneswaard

Foto: Robby Roos

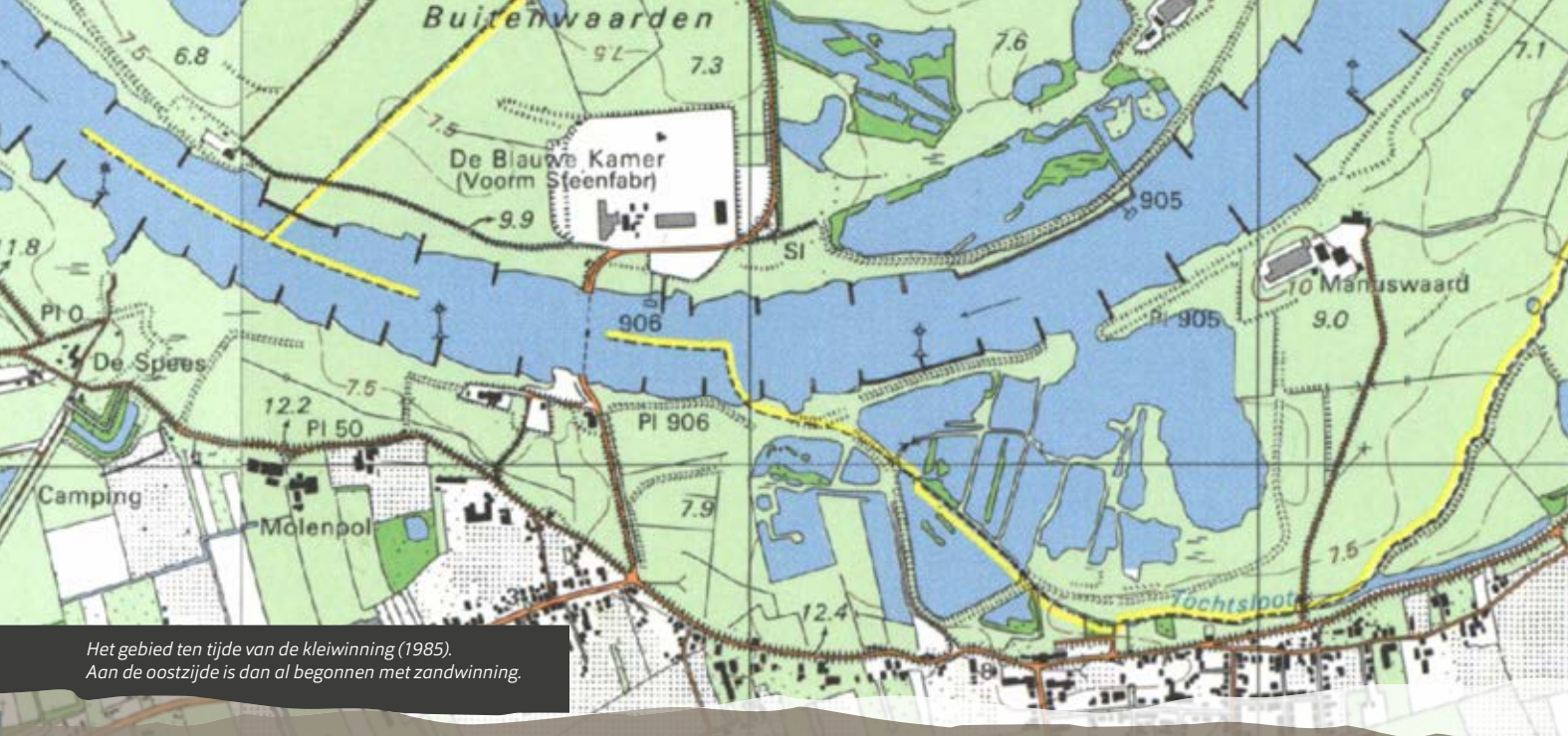
Een prachtig natuurgebied met een grotere biodiversiteit. Een gebied waar de natuur zich kan ontwikkelen en dat optimaal beleefd kan worden. Waar allerlei planten en dieren hun plek vinden en er in alle rust gevist, gewandeld en vogels gekeken kan worden. Dat is wat we in de Maneswaard willen realiseren. Vorig jaar startten we daarom het gesprek over een mogelijke herinrichting.

Sinds begin 2019 is Staatsbosbeheer eigenaar van de plas in de Maneswaard, gelegen aan de Rijn in Opheusden. Het is een gebied dat behoort tot het Natura2000 gebied en onderdeel is van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Omliggende percelen zijn in eigendom van agrariërs en steenfabriek De Wolfswaard. Het is de wens van Staatsbosbeheer en andere eigenaren om de natuurwaarden in en rondom de plas te verbeteren en die natuur beter te kunnen beleven. Staatsbosbeheer en gebiedsontwikkelaar K3 hebben de handen ineengeslagen om te onderzoeken hoe dit gerealiseerd kan worden door de plas en de omgeving te herinrichten en de natuur zich optimaal kan ontwikkelen. Gedurende het proces zijn particulieren grondeigenaren aangesloten en is het plangebied vergroot om zo tot een optimale inrichting van de Maneswaard te komen.

Graag nemen wij u in deze brochure mee in het proces van de planvorming en uiteraard het inrichtingsplan als uitkomst van dat proces. Heeft u naar aanleiding van het plan dat we in deze brochure presenteren vragen en/of suggesties, dan gaan wij uiteraard graag met u in gesprek. Conform de coronarichtlijnen zullen we dat zo veel als mogelijk een op een of in kleine gezelschappen doen. U vindt onze contactgegevens achterin deze brochure.

Het gebied ten tijde van de kleiwinning (1985).
Aan de oostzijde is dan al begonnen met zandwinning.

Historie

Het huidige onderwaterbeeld in de plas

De Maneswaard zoals het er tegenwoordig uitziet, is in de jaren '80 en '90 van de vorige eeuw ontstaan door grondstoffenwinning. Eerst klei voor de baksteenindustrie, daarna zand voor de (wegen)bouw. Daarvoor was het gebied vooral agrarisch in gebruik.

Een veranderend landschap

Het uiterwaardengebied langs de Rijn was ooit erg vruchtbaar. Veel van deze gebieden waren dan ook agrarisch in gebruik. Na 1850 kwam de kleiwinning en daarmee gepaard gaande baksteenproductie op gang. Het zorgde ervoor dat het uiterwaardengebied in snel tempo veranderde. Er stond tot ongeveer 1950 een steenfabriek in de Maneswaard. De klei uit de omgeving werd naar deze fabriek vervoerd, waar er bakstenen van werden gemaakt. Later werd de klei door middel van spoorlijntjes naar de Rijn gereden om dan met bootjes overgezet te worden naar de steenfabriek in de Blaauwe Kamer. De resten van dit spoor zijn nog zichtbaar aan de oever van de Rijn.

Zandwinning

Nadat de klei grotendeels was afgegraven, werd rond 1985 begonnen met het winnen van het zand dat werd ingezet voor de enorme vraag naar grondstoffen voor de Nederlandse bouwsector. In die tijd werd er 'optimaal' gewonnen, wat betekende dat er zoveel mogelijk zand werd gewonnen. Er werd niet gekeken naar een optimale eindrichting voor natuurwaarden en natuurbeleving. De zandwinning is tot ongeveer 1995 actief geweest en heeft geleid tot een grote en diepe waterplas.

De Maneswaard anno nu

De Maneswaard bestaat nu voor een groot deel uit de diepe plas, kleinere plassen die zijn ontstaan door kleiwinning in het verleden en een deel dat agrarisch wordt gebruikt.

De oude diepe plas is ruim 20 meter diep en 30 hectare groot. De plas is vroeger met steile taluds afgewerkt, waardoor de natuur in en rond de plas zich slechts eenzijdig heeft ontwikkeld. De verhouding tussen diep en ondiep water is niet optimaal waardoor er maar een beperkt gebied is waar waterplanten kunnen groeien.

Ten westen van de diepe plas liggen de waardevolle oude kleiputten. De putten zijn slecht toegankelijk, wat ervoor heeft gezorgd dat de natuur zich hier goed heeft kunnen ontwikkelen. Het is een gebied dat bestaat uit ondiepe waterzones met wilgen en riet. Dit gebied heeft zich ontwikkeld tot een fraai gebied dat uitgebreid kan worden.

In de Maneswaard wordt veel gewandeld en op warme zomerdagen wordt er gezwommen in en gevaren op de plas. Het agrarisch deel is ongeveer 4,5 hectare groot en is tot op heden in intensief gebruik als gras- en maisland.

De Hooge Kampse Plas in Groenekan (nabij Utrecht). Dit verandingsproject is in 2020 afgerond.

Doelstellingen

Onderwaterleven in plas Helsdingen in Vianen, waar de verandingsproject zes jaar geleden werd afgerond.

Het plan voor de Maneswaard is erop gericht om de natuur- en landschappelijke waarden in en rondom de plas te verbeteren, gericht op de Natura2000 doelstellingen en vanuit het Gelders Natuurnetwerk. Daarbij willen we de natuurontwikkeling van het kleiputtenlandschap uitbreiden en willen we de natuur beter beleefbaar maken.

Vergroten van de natuurwaarden

We willen de Maneswaard ontwikkelen volgens de doelstellingen van het Geldersch Natuurnetwerk en Natura2000 die voor dit gebied zijn geformuleerd. Voor alle Natura2000 gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Deze doelstellingen geven aan welke diersoorten ondersteund dienen te worden.

Vogelrichtlijngebied

De Maneswaard is aangewezen als 'vogelrichtlijngebied'. De vogelrichtlijn is gericht op de instandhouding van alle in Europa in het wild levende vogelsoorten. Door het leefgebied van de vogels in dit gebied te verbeteren, kunnen we aan deze doelstelling bijdragen. Het leefgebied is op te delen in zogenaamde habitattypen die nagestreefd kunnen worden. Voor de Maneswaard zijn dat meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, beken en rivieren met waterplanten en slikkige rivieroeveren. Deze habitattypen willen we beter tot ontwikkeling laten komen. Daarvoor realiseren we oppervlaktes met ondiep water en flauwe oeverzones en leggen we in de oude zandwinplas eilanden

aan. De diersoorten die daarvan kunnen profiteren zijn onder andere bittervoorn, kleine modderkruiper, bever, dodaars, fuut, ijsvogel en blauwborst. Bovendien wordt door de toename van waterplanten de waterkwaliteit verbeterd.

Gelders Natuurnetwerk

De Maneswaard is ook onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk (GNN); een netwerk van natuurgebieden in Gelderland. Een van de doelstellingen van het GNN voor wat betreft riviernatuur zoals in de Maneswaard, is het ontwikkelen van populaties van water-, oever en moerasvogels. De nieuwe inrichting met flauwe oeverzones biedt daarvoor een mooie kans.

Natuurbeleving stimuleren

Staatsbosbeheer en K3 willen niet alleen de natuurwaarden vergroten, maar deze ook beter beleefbaar maken. De Maneswaard wordt na voltooiing van de herinrichting een natuurgebied waar in alle rust gevist en beter gewandeld kan worden.

We maken de dam weer begaanbaar

Uitgangspunten en wensen

Er zijn de afgelopen tijd vele gesprekken gevoerd; met de gemeenten Neder-Betuwe en Wageningen, omwonenden, agrariërs, de steenfabriek in de Wolfswaard en met andere betrokkenen. Daarbij kwamen veel goede ideeën, wensen en vragen naar voren. Daarbij ging het veel over de mogelijkheid om ook in de toekomst te kunnen varen, vissen, wandelen, zwemmen en vogels te kijken.

Vissen in de Maneswaard (foto: Gerrit van Eck)

Het uitgangspunt van het plan is het vergroten van de natuurwaarden in het gebied. De ideeën en wensen hebben we daarbij zoveel als mogelijk in het plan verwerkt. Daarnaast werd er vanuit de gemeenten Neder-Betuwe en Wageningen een beslissing genomen over het varen met gemotoriseerde vaartuigen.

Gemotoriseerde vaartuigen

De gemeente Neder-Betuwe en Wageningen hebben gezamenlijk besloten dat na afronding van de herinrichting (acht tot tien jaar na aanvang van de werkzaamheden) de invaart van de plas gesloten wordt. Deze afweging is gemaakt om rust en veiligheid te creëren binnen de Maneswaard. Op het moment van schrijven van deze brochure (juni 2020) is er een petitie ingediend bij de gemeente Wageningen die ertoe oproept om de invaart na afronding van de werkzaamheden open te houden. Met belangstelling volgen K3 en Staatsbosbeheer de ontwikkelingen omtrent het sluiten van de invaart.

Vissen

De plas wordt veel gebruikt door Visvereniging het Alvertje. Ook in de toekomst blijft vissen mogelijk. De visstand zal door de meer natuurlijke inrichting verder omhoog gaan. De

visvereniging heeft verzocht om een hengelsportvriendelijk onderwatertalud op te nemen in het ontwerp van de Maneswaard. Dit onderwatertalud zorgt voor optimale waterdieptes voor het vissen op de gebruikelijke vislocatie van de vereniging. Deze wens nemen wij mee in het inrichtingsplan. Daarnaast is het de wens van de visvereniging dat de plas in verbinding blijft met de rivier. Door aan de westkant (benedenstrooms) een nieuwe aantakking met de Rijn te realiseren, blijft er vismigratie mogelijk.

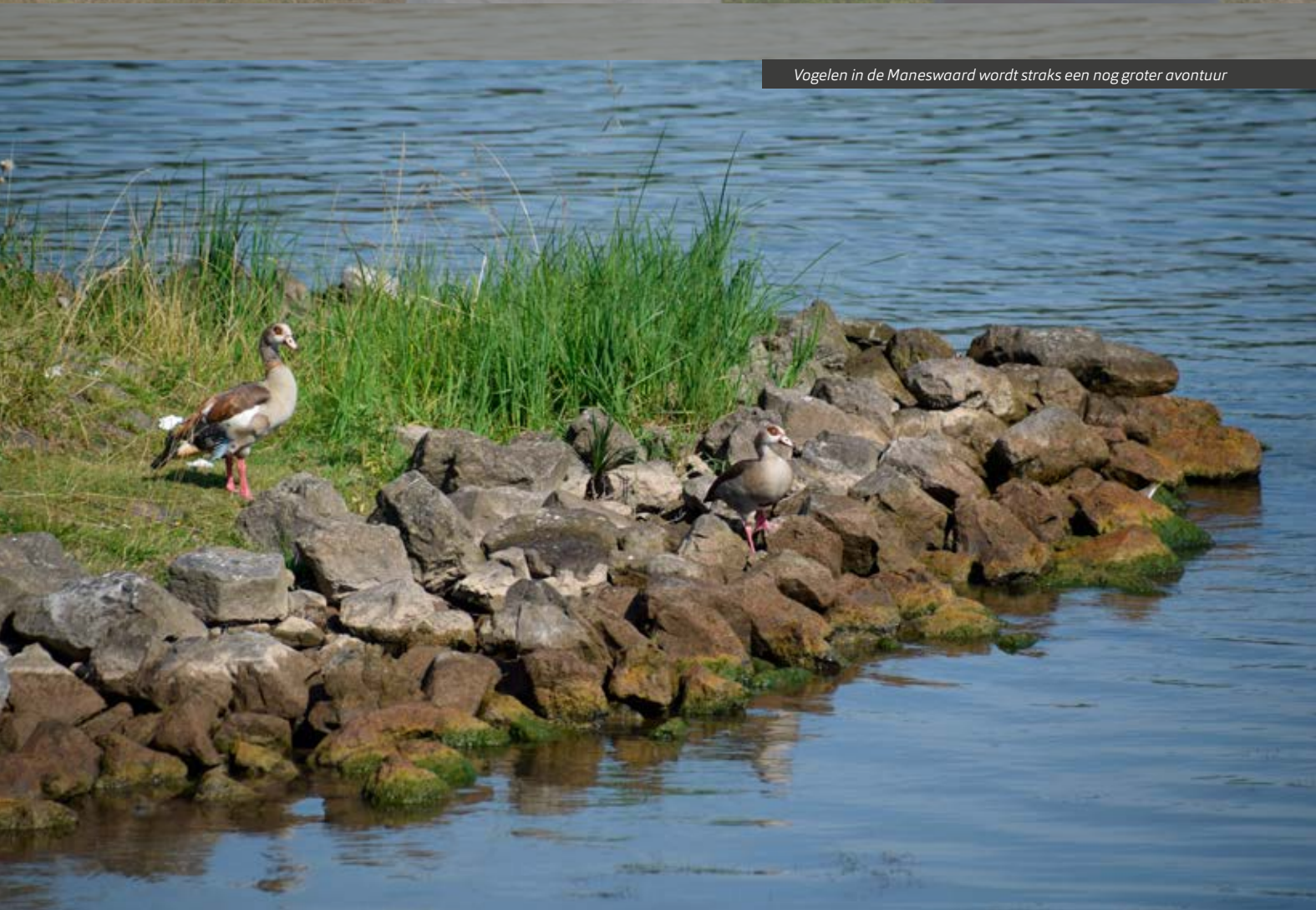
Wandelen en zwemmen

Versillende omwonenden en de gemeente Neder-Betuwe hebben de wens uitgesproken om in de toekomst veilig te kunnen wandelen en zwemmen in de Maneswaard. Zo wordt de Maneswaard veel gebruikt om een ommetje te maken vanuit Opheusden. Sinds kort loopt er ook een Klompenpad (Heuzese pad) door de Maneswaard. Vanuit de omgeving kwam de wens dat extra wandelmogelijkheden welkom zijn. Die zijn in het plan opgenomen. Ook wordt de oude dam in het ondiepe westelijke deel van de plas weer begaanbaar, zoals dat vroeger ook het geval was. We brengen de dam terug met een bruggetje, zodat roeiboten er onderdoor kunnen varen. Daarnaast blijft de ligweide behouden.

Eropuit met Wetlandwacht Louis van de Ploeg en zijn collega Koen van Setten

Vogelen in de Maneswaard wordt straks een nog groter avontuur

Vogels en natuurbeleving

Er zijn diverse vogelaars en fotografen die vaak in de Maneswaard te vinden zijn. Vogels, en daarmee de vogelaars, zijn gebaat bij rustige delen waar (water)vogels in alle rust op zoek kunnen gaan naar voedsel en nestelgelegenheid. De ondiepe oevers en de eilandjes die in het plan zijn voorzien, zijn daarvoor ideaal.

Zichtlijnen vanaf de dijk

Er zijn ook diverse reacties gekomen over dat de bomen onderaan de dijk in het westelijke deel van het gebied het zicht vanaf de Rijnbanddijk op de polder en de Blauwe Kamer wegnemen. In het plan is opgenomen om deze begroeiing weg te halen en dit deel van de Maneswaard door de winning van de klei bovendien wat te verlagen. De gewonnen klei gaat naar steenfabrieken in de omgeving, waar er dakpannen en bakstenen van worden gemaakt. Door de kleiwinning ontstaan bovendien nieuwe, kleine plassen die zich zullen ontwikkelen tot waardevolle natuur. De oevers hiervan richten we zo in dat rietmoeras zich er goed kan ontwikkelen. Rietmoeras is een van de doelstellingen van het provinciaal beleid. Deze natuur is aantrekkelijk voor bijvoorbeeld roerdomp en baardmannetje, twee beschermde vogels die leven in rietmoeras. Ook realiseren we in dit deel een extra wandelroute.

Foto: Robby Roos

Inrichtingsplan

- 1 Ondieptes (langs alle oevers)**
Ondiepe zones waar zonlicht de bodem kan bereiken en waterplanten zich kunnen ontwikkelen.
- 2 Diep water**
Een optimaal ingerichte plas heeft ook een diep deel. Samen met de ondiepe delen vormt het samen een ecologisch sterk en waardevol systeem.
- 3 Zandige oeverwal**
Door de oeverwal wat breder te maken met zand wordt er een oeverwal gecreëerd zoals die oorspronkelijk ook voorkwamen langs de Rijn. Door het kanaliseren en stuwen van de Rijn worden deze niet meer van nature neergelegd. Een zandige oeverwal is voedselarm en schraal. Dat betekent dat er niet direct een dichte grasmatt groeit, maar juist een basis is voor de ontwikkeling van diverse unieke planten en dieren.
- 4 Gras- en akkerland**
Ook agrarische gronden blijven aanwezig binnen de Maneswaard.
- 5 Bestaand groen**
In de al aanwezige kleiputten bevindt zich al goed ontwikkelde en onverstoorde natuur. Het is en blijft een gebied waar de natuur vrij zijn gang kan gaan.
- 6 (Riet)moeraszones**
Ondiep water tot een meter diepte waar rietmoeras zich goed kan ontwikkelen en vogels als roerdomp en baardmanneltje zich thuis voelen.
- 7 Geïsoleerde poelen**
Een plek waar amfibieën zich veilig kunnen voortplanten zonder bedreigingen van vissen.
- 8 Oorspronkelijke spoorlijn**
Deze spoorlijn werd gebruikt om klei vanaf de Maneswaard richting Rijn te brengen en met bootjes over te zetten naar de steenfabriek in de Blauwe Kamer. Dit blijft in de nieuwe inrichting behouden.
- 9 Elektriciteitsmast**
Deze mast stuurde de oorspronkelijke baggermolen aan die gebruikt werd om de klei te winnen. De mast blijft behouden.
- 10 Sluis**
Deze sluis werd gebruikt om het water uit de polder te laten na een periode van hoogwater. Deze willen we weer in gebruik nemen om verbinding met de Rijn te behouden zodat vissen de plas in en uit kunnen zwemmen.
- 11 Wandelroutes**
In het gebied waarin we het oude kleiputtenlandschap uitbreiden, creëren we meer mogelijkheden om te wandelen.
- 12 Steilrand**
Steile rand voor oeverwaluwen.
- 13 Eilandjes**
Eilandjes waar vogels in alle rust naar voedsel kunnen zoeken.
- 14 Herstel oorspronkelijke dam**
We maken de dam weer begaanbaar. Daarbij realiseren we ook een bruggetje.
- 15 Ligweide**
De ligweide en het bestaande strand blijven behouden.

Impressie van het westelijk deel na de kleiwinning.
Zicht vanaf de Veerweg.

Kleiwinning als drager

Kleiwinning aan de westzijde van de huidige plas wordt de voornaamste (financiële) motor achter de herinrichting van de Maneswaard. Het afgraven van de klei schept gunstige voorwaarden voor natuurontwikkeling en natuurbeleving. Het fraaie (oude) kleiputtenlandschap kan zo worden vergroot. De uit het gebied vrijkomende klei is geschikt als duurzame grondstof.

Van de klei worden in steenfabrieken bakstenen en dakpannen gemaakt

Natuurontwikkeling

Het afgraven van klei biedt optimale kansen voor natuurontwikkeling. Kleigrond is over het algemeen voedselrijk. Dat betekent dat er snel grassen groeien, waardoor andere planten geen kans krijgen om te groeien. Door de klei af te graven, komt de zandbodem bloot te liggen. Zand is voedselarm, waardoor er minder snel gras groeit en juist allerlei andere plantensoorten de kans krijgen tot ontwikkeling te komen. Omdat het waterpeil in de Rijn gedurende de zomer constant is kunnen er goed moeraszones worden ontwikkeld. Deze zones zullen ook in droge periode over het algemeen voorzien blijven van een laagje water waardoor verdroging van het moeras niet plaats zal vinden. Het moerasgebied is een fijn leefgebied voor allerlei vogels.

Medewerking grondeigenaren

De kleiwinning vindt plaats op percelen van twee agrariërs en een perceel van steenfabriek De Wolfswaard. Deze grondeigenaren staan positief tegenover de herinrichting van de Maneswaard.

Beleving van de natuur

Bovendien realiseren we langs dit nieuwe, waardevolle moerasgebied een wandelpad om aan te sluiten bij de wensen van de omgeving. Dit wordt een mooie, smalle route die aan weerszijde wordt begrensd met mooie oevers en waterpartijen.

Duurzame grondstof

De klei wordt verkocht aan steenfabrieken, waar er dakpannen en bakstenen van worden gemaakt. Ook is klei geschikt materiaal voor dijkverzwaringen. Door de verkoop van de klei wordt de natuurontwikkeling dus gefinancierd. Zo besparen we maatschappelijke kosten en levert het nieuwe dynamische riviernatuur en een gevarieerd gebied voor bezoekers op. De klei wordt met een vrachtwagen naar de oever van de Rijn gereden. Daar wordt het in een schip geladen en naar de steenfabrieken vervoerd. De vrachtwagens die de klei naar de Rijn transporteren, blijven dus binnen het werkgebied. Ze rijden ook niet over de dijk.

De meerwaarde van verondieping

Zonlicht dat de bodem kan bereiken zorgt voor meer onderwaterleven, zoals hier in de Millingerwaard, ten oosten van Nijmegen

Naast de kleiwinning realiseren we de herinrichting door de diepe plas deels te verondiepen. Dat doen we door het toepassen van grond en waterbodembodem die elders in het riviergebied vrijkomt. We willen de nu nog steile oevertaluds afvlakken naar een geleidelijke overgang tot diep water. Daardoor ontstaan er een aantal eilandjes, diepe zones en grotere ondiepe zones waar planten kunnen groeien en waar jonge vis en andere dieren zich goed kunnen ontwikkelen.

Goede omstandigheden creëren

In oude, diepe zandwinplassen als de Maneswaard kunnen flora en fauna zich onder water beperkt ontwikkelen. Het zijn koude, donkere plassen met steile oevers. Door de steile oevers en de diepte is het oeveroppervlak waar zonlicht kan komen zeer beperkt. Door de plas te verondiepen zorgen we ervoor dat oevers flauwer worden. Daardoor worden goede omstandigheden voor natuurontwikkeling gecreëerd.

Als de oevers flauwer worden, kan het zonlicht namelijk de bodem over een groter oppervlak bereiken. Daardoor kunnen er planten groeien. En waar planten zijn, zijn vissen, andere waterdieren en vogels. Ook verbetert de waterkwaliteit, omdat de (onderwater)planten zuurstof afgeven aan het water. Bij laagwater kunnen er bovendien delen droog vallen, waar allerlei plantensoorten van kunnen profiteren.

Daarnaast is het behouden van een gedeelte met dieper water ecologisch gezien waardevol. Juist de grote oppervlakte ondiep water afgewisseld met een diep deel biedt de meeste meerwaarde.

Bezoek Kesselse Waard

In oktober 2019 zijn enkele omwonenden van de Maneswaard op bezoek geweest in de Kesselse Waard, aan de Maas bij Maren-Kessel. Daar is K3 al bezig met een verondiepingsproject van een oude zandwinplas. Daar kon men zien hoe het proces van verondieping in zijn werk gaat.

Wilt u dat ook met eigen ogen bekijken? We laten het u graag zien. Neem daarvoor contact op met Koen Akkerman (06 12 51 22 96 en k.akkerman@k3.nl) of Thomas Nusslein (06 52 39 45 14 en t.nusslein@k3.nl).

Zorgvuldige uitvoering

Het verondiepen van diepe plassen leidt nogal eens tot vragen. Vaak komen deze vragen voort uit de zorg dat bij het toepassen van grond en baggerspecie in een plas het water vervuild raakt en dat de natuurwaarde sterk vermindert. Terwijl het verondiepen van plassen juist fantastische resultaten oplevert, wanneer dit zorgvuldig en op een verantwoorde manier wordt gedaan.

Gebiedseigen grond en waterbodem

Onder andere gemeenten, waterschappen, provincie en Rijkswaterstaat maken plannen voor infrastructuur, waterstaatskundige werken en onderhoud van watergangen en voeren deze uit. Daarbij komt grond en waterbodem vrij. Deze overtollige grond en waterbodem kan nuttig worden toegepast in bijvoorbeeld diepe plassen als de Maneswaard. Volgens de Europese regels is het mogelijk om ook grondstromen uit het buitenland te accepteren. GrondbankGMG, onderdeel van de K3 organisatie, voert de werkzaamheden uit en heeft voor de Maneswaard de voorwaarde toegevoegd dat er geen grond of waterbodem uit het buitenland wordt toegepast. Er wordt alleen grond en waterbodem uit het Nederlandse Rijntakkegebied, gebiedseigen materiaal dus, toegepast.

Zorg voor, tijdens en na de realisatie

Natuurlijk wordt er goed gekeken naar welk materiaal er wordt gebruikt voor de verondieping. Voor gebruik van herbruikbare grond en waterbodem in projecten als deze geldt een wettelijk kader: het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Dat bepaalt welke typen grond en waterbodem hergebruikt mogen worden. Het materiaal wordt altijd getoetst aan het Bbk. Voldoet het niet aan de normen, dan wordt het niet hergebruikt. Daar wordt streng op toegezien. In eerste instantie natuurlijk door GrondbankGMG, maar

ook door Rijkswaterstaat. Het materiaal wordt eerst door een onafhankelijk adviesbureau onderzocht. Vervolgens wordt het materiaal getoetst aan de toepassingsnormen.

Het toepassen gebeurt met behulp van een koker. Daardoor komt het materiaal op de juiste plek terecht en wordt de verspreiding van zwevende stoffen beperkt. GrondbankGMG laat de waterkwaliteit ook regelmatig controleren en neemt extra monsters van het materiaal die in het lab worden geanalyseerd. Wanneer de verondieping is voltooid, wordt het afgedekt met een laag schonere, Klasse A waterbodem (de leeflaag). Dat is een laag die schoner is dan de huidige bodem van de plas.

Recreatie tijdens de werkzaamheden

De ervaring bij andere projecten leert dat het uitvoeren van de werkzaamheden geen invloed heeft op de waterkwaliteit. Tijdens uitvoering van de werkzaamheden kan er dus gewoon in en rond de plas gerecreëerd worden.

Zorgplicht

Vanuit een wettelijk kader is er ook de zogenaamde 'zorgplicht'. Dat betekent dat bij het aanbrengen van de waterbodem, de waterkwaliteit niet achteruit mag gaan en de toepassing verantwoord moet zijn. De keuring en monitoring zoals hiervoor beschreven, zorgt ervoor dat we aan die zorgplicht voldoen.

Kortom: Door verondieping creëren we gunstige omstandigheden voor de ontwikkeling van de biodiversiteit. En alles wat we doen, gebeurt met het grootste respect voor flora en fauna.

Vervolg

Het inrichtingsplan is het resultaat van een intensief overlegproces met alle betrokkenen. Met dit plan willen we een basis creëren van waaruit de biodiversiteit in de Maneswaard steeds verder toeneemt; een Maneswaard waarin de natuur zich optimaal kan ontwikkelen én beleefd kan worden.

Onderzoeken

Er zijn verschillende onderzoeken gedaan naar onder andere flora, fauna, riviergeveiligheid, grondwaterstromingen, effecten op het riviersysteem en de bodem. Er lopen op dit moment nog onderzoeken op het gebied van stikstof en de invloed op de waterkering.

Stikstof

Op dit moment wordt er landelijk beleid ontwikkeld over hoe er omgegaan dient te worden met mogelijke compensatie voor stikstofuitstoot als gevolg van de werkzaamheden. Wij hebben er vertrouwen in dat met dit beleid, dat binnenkort bekend wordt, uitvoering van dit project mogelijk wordt.

Waterkering

De voorgenomen moerasontwikkeling door middel van kleiwinning mag geen negatieve invloed hebben op de waterkering. Daar wordt op dit moment onderzoek naar gedaan.

Planning

In het najaar van 2020 hopen wij de vergunningsprocedure te starten. Daarbij gaat het voor de verondieping om een Waterwetvergunning (Rijkswaterstaat), Omgevingsvergunning (Gemeente Wageningen) en een vergunning en/of ontheffing op basis van de Wet Natuurbescherming (Provincie Gelderland). De kleiwinning wordt meegenomen in deze aanvragen. Daarnaast is er voor de kleiwinning is ook een ontgrondingsvergunning van de Provincie Gelderland en een Watervergunning van Waterschap Rivierenland voor de waterkering nodig. Zodra wij zover zijn om de vergunningen aan te vragen, informeren wij u daarover.

Vervolgens hopen wij vanaf medio 2021 met de uitvoering te kunnen starten. De werkzaamheden duren naar verwachting acht tot tien jaar, afhankelijk van het aanbod van geschikte grond.

Wij horen graag van u!

Foto: Robby Roos

Wij kunnen ons voorstellen dat u naar aanleiding van deze brochure nog vragen heeft, of wellicht heeft u nog suggesties voor het plan. Wij gaan vanzelfsprekend graag met u in gesprek. Daarbij maken wij graag met u een wandeling door het gebied. U kunt hiervoor contact opnemen met:

Thomas Nusselein
t.nusselein@k3.nl
06 52 39 45 14

Koen Akkerman
k.akkerman@k3.nl
06 12 51 22 96

© 2020 K3

Wanraaij 2
6673 DN Andelst
Postbus 200
6660 AE Elst (Gld)
Tel. 024 348 88 00
info@k3.nl
www.k3.nl

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 2
3800 AA Amersfoort
Tel. 030 692 6111
info@staatsbosbeheer.nl
www@staatsbosbeheer.nl